

گذر

چینی‌ها تسلط خود را بر بازار ایران از دست می‌دهند

شرق: محمود بهمنی را بیشتر با ماندگاری‌اش در کنار احمدی‌نژاد می‌توان به یاد آورد؛ فردی که در دوران اوج تحریم بر کرسی ریاست کل بانک مرکزی نشسته بود و به گفته خودش در هیچ‌یک از آن روزها، تصمیم ریاستی از جانب‌خود نگرفته بود. علی‌طیبنیا، وزیر امور اقتصادی و دارایی، به نقل از او گفته بود: «رئیس کل سابق بانک مرکزی به من گفت فقط یک هفته رئیس کل بانک مرکزی بوده است که آن نیز در زمان روحانی بود». حالا او روایت دوران تصدی‌اش را با مهر در میان گذاشته. او همچنان هم معتقد است باید عملکرد او را در شرایط تحریم سنجید و نمی‌توان گفت او کم‌کاری کرده است. هرچند سخنان او را نمی‌توان چندان با واقعیت آن روزها و آشفتنگی بازار ارز و طلا قیاس کرد. روزی او با افتخار به مردم گفته بود می‌توانید سکه را هم از سوپرمارکت‌ها خریداری کنید! او در این گفت‌وگو از یکی از دستاوردهای خود یاد می‌کند؛ بهمنی مدعی است صدها تن طلا در زمان تحریم با قیمت هر اونس ۶۵۴ دلار خریداری کرده که بعدها به هزارو ۷۰۰ دلار رسیده است.

دفاعیه آقای رئیس کل سابق

رئیس پیشین بانک مرکزی در دفاع از عملکرد خود می‌گوید: هر دوران، شرایط خاص خود را دارد. دوران کنونی با زمانی‌که بانک مرکزی و تمام بانک‌های کشور در تحریم بودند، سوییفت کاملاً بسته بوده و حتی گزینه نظامی روی میز بود یا اینکه نفت ایران را تحریم کرده بودند، متفاوت است و هر دوران شرایط خاص خود را دارد که باید در قضاوت‌ها آن را لحاظ کرد. در آن شرایط ما می‌خواستیم کشور را اداره کنیم؛ پس به نظر می‌رسید در شرایطی که دلار هرچند وقتی از او می‌پرسند چه نمره‌ای به بود که چه تصمیمی بگیریم؛ پس به‌جرت می‌توانم بگویم ما کشور را با یک شرایط بسیار سخت، اما خوب اداره کردیم و برای آن، شب و روز نداشتیم؛ اگرچه مشکلاتی وجود داشت و منکر آن نمی‌شوم.

آنچه بایدانجام می‌دادم، انجام دادم

هرچند وقتی از او می‌پرسند چه نمره‌ای به خودتان می‌دهید، از دادن نمره امتناع می‌کند و می‌گوید: این نمره را شما اهالی رسانه باید بدهید. ما نمی‌توانیم به خودمان نمره‌ای بدهیم، فقط می‌توانیم بگویم چه کاری می‌توانسته‌ایم انجام دهیم و در انجام آن کوتاهی کرده‌ایم. اینکه به خودم چه نمره‌ای می‌دهم، آخرین سؤالی بود که از من، در دوران ریاستم بر بانک مرکزی جمهوری

شرق: تاوان بانک سپه را سازمان تعاون روستایی داد. شهرداری تهران با نصب بلوک‌های سیمانی روبروی در ورودی سازمان تعاونی روستایی، این دستگاه دولتی را پلمب کرد که به گفته یکی از مسئولان این سازمان، این اتفاق بابت ساخت‌وسازهای غیرقانونی بانک سپه مجاور این سازمان که جزء عرصه تعاون روستایی به‌شمار می‌رود، صورت گرفته است. با این اوصاف سخت نیست نتیجه‌گیری آنکه جور بانک سپه را این تعاونی کشیده است.

شهرداری که هرگز دست از طلب خود برنمی‌دارد، بی‌توجه به اینکه بانک سپه بدهی‌اش را برای ساخت‌وساز به شهرداری پرداخت نکرده، بلوک‌های خود را روبه‌روی سازمان تعاون روستایی قرار داد. بلوک‌های سیمانی شهرداری تهران مقابل در ورودی سازمان مرکزی تعاون روستایی قرار گرفت تا این سؤال پیش بیاید که چه تخلفی از سوی این سازمان

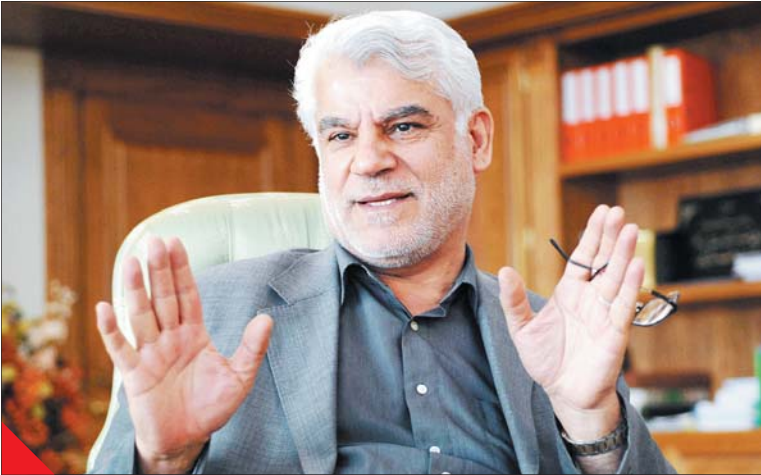

محمد یوسفی‌نژادان کارشناس مسکن و بازارهای مالی

این روزها گمانه‌زنی‌های مختلفی از آینده مسکن به گوش می‌رسد: برخی از تحلیلگران اعتقاد دارند به‌زودی شاهد رونق در بازار مسکن خواهیم بود و در حال حاضر نیز در دوران پیش‌رونی هستیم؛ اما در این بین نگاه افزایش‌نیافتن قیمت و همچنین ادامه رکود در حال تقویت است. در این گزارش ضمن تفکیک بازار مسکن به سه بخش مسکونی، تجاری و صنعتی به دلایل رونق نیافتن این بازار پرداخته شده و عوامل اثرگذار را یک‌به‌یک بررسی خواهیم کرد:

الف) عوامل تأثیرگذار بر عرضه و تقاضای املاک مسکونی:
با توجه به وابستگی اقتصاد ایران به درآمدهای غیرنفت‌نوسانات ایجادشده در بازار نفت می‌تواند متغیرهای کلان اقتصادی ایران را تحت‌تأثیر قرار دهد. به‌دنبال این تغییر، بازارهای دارایی نیز دستخوش تغییر خواهند شد. اینکه تغییرات قیمت نفت به چه میزان روی بخش‌های مختلف اقتصاد اثر خواهد گذاشت، به میزان ارتباط بین بخش‌ها بستگی دارد. این بررسی به دو دلیل حائز اهمیت است؛ اولاً بخش مسکن درصد درخور ملاحظه‌ای از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص می‌دهد، ثانیاً مسکن به‌عنوان یک کالای سرمایه‌ای توانسته است در سال‌های اخیر به‌عنوان سیری مقاوم در برابر نرخ تورم عمل کند و ارزش حقیقی دارایی در قالب مسکن را در طول زمان حفظ کرده و بعضاً افزایش دهد. یکی از کانال‌های اثرگذار بر بازار مسکن می‌توان هدایت نقدینگی به سمت این بازار در نتیجه افزایش

اقتصاد

رئیس کل سابق بانک مرکزی از ماجراهای دوره تحریم می‌گوید

دفاعیه بهمنی

چرا آن همه اظهارنظر؟ بهمنی: چاره‌ای نداشتم

دوران تصدی‌گری او بر بانک مرکزی با اظهارنظرهای پرشمار او همراه بود که البته منتقدان بر این باور بودند که همین صحبت‌های بیابی او بازار را از رونق خارج کرده بود و در انتها دیگر بی‌محلی دلار را به سخنان او می‌توانستیم به سهولت رصد کنیم. او در مقابل این انتقاد از بیچارگی خود می‌گوید: «چاره‌ای جز این نداشتیم. آن زمان خیلی‌ها باور نداشتند که گزینه نظامی روی میز است؛ بنابراین باید فکر می‌کردیم چه باید بکنیم؛ ما به‌رحال باید کشور را اداره می‌کردیم. من فکر می‌کردم باید دو تا سه سال، گندم و دارو ذخیره کنیم، اما منابع ارزی ما کم بود. اقتصاد مقاومتی که حضرت آقا می‌فرمایند، از آن زمان کلید خورد. لزومی نداشت اعلام کنیم؛ اما نباید این‌طور هم فکر کنیم که شرایط عادی شده و باید پول‌های خود را خرج کرده و ذخیر را از بین ببریم. خدا نکند دشمن پی ببرد که پشت دست ما چیست و وضع مالی ما چطور است. در غیر این صورت، براساس آن نسخه می‌پیچند.

دوستی‌ام با سیف، ۳۰ ساله است

وقتی مهر از او درباره مکانیسم استفاده از دلارهای آزادشده می‌پرسد و قابلیت انتقال آنها، پاسخ را تلویحا به دوستی خود با سیف و عملکرد او در این زمینه می‌کشانند؛ بسیاری از پول‌های موسوم به دلارهای بلوکه‌شده که آزاد می‌شوند، متعلق به بانک مرکزی ایران است. پس از پیگیری خبرنگار ایسنا اعلام شد که این بلوک‌های سیمانی به‌دلیل مطالبات شهرداری بابت جرائم ساخت‌وساز بانک سپه مسدود این سازمان به جزء تعاون روستایی به‌شمار می‌رود، روبه‌روی این سازمان قرار گرفته است. این مقام مسئول در سازمان تعاون روستایی که نخواست نامش فاش شود، افزود: بانک سپه که در ضلع شمالی و مجاور سازمان تعاون روستایی قرار گرفته است، چندی‌پیش به این سازمان برای دریافت مجوز ساخت‌وساز مراجعه کرد که به او اعلام کردیم چنین مجوزی ندارد و این مسئله را به اطلاع شهرداری تهران نیز رساندیم که دچار چنین گرفتاری‌هایی نشویم. اما این شعبه از بانک سپه با ساخت‌وساز غیرقانونی موجب شد شهرداری تهران این بلوک‌های سیمانی را مقابل در سازمان تعاون روستایی قرار دهد تا مطالبات خود را دریافت کند.

افزایش قیمت فعلا منتفی است

مسکن در بن‌بست

حجم نقدینگی در نظر گرفت. همان‌طورکه از روند بالا پیداست، قیمت هر مترمربع واحد مسکونی به‌طور متوسط همگام با افزایش حجم نقدینگی در اقتصاد ایران افزایش یافته است. در نمودار صفحه ۱۵ به آزمون رابطه بین نفت و مسکن پرداخته شده است. نتایج پژوهش واحد مطالعات بازار دنیای اقتصاد، نشان می‌دهد بین قیمت مسکن و درآمدهای نفتی در شوک‌های مثبت وابستگی وجود دارد. به این معنی در مواقعی که درآمدهای نفت به میزان زیادی افزایش یافته، قیمت مسکن نیز افزایش زیادی داشته است، ولی کاهش بسیار زیاد درآمدهای نفتی، قیمت مسکن را به همان میزان کاهش نمی‌دهد. آنچه مشخص است، دلیل اصلی افزایش قیمت و رونق مسکن از گذشته افزایش قیمت نفت و پمپاژ نقدینگی حاصل از آن به این صنعت بوده، در هر دوره‌ای که با جهش قیمت نفت مواجه بوده‌ایم، تزریق دلارها به بازار باعث افزایش پایه پولی و در نتیجه افزایش نقدینگی و به تبع آن، افزایش قیمت‌ها (تورم) می‌شود که مردم برای حفظ قدرت دارایی‌ها اقدام به خرید دارایی ثابت از جمله مسکن کرده که باعث افزایش قیمت آن می‌شود.

از سوی دیگر، رشد قیمت نفت موجب افزایش اقتصاد زیرزمینی شده که بهترین محل برای تطهیر منابع به‌دست‌آمده از فعالیت‌های زیرزمینی به‌دلیل نبود نظارت کافی، پول‌شویی در بازار مسکن است که با توجه به تجربه این‌جانب سریع‌ترین تأثیر را بر بازار مسکن می‌گذارد و شروع بالارفتن قیمت‌ها هم با همین پول‌هاست که با حجم بالا وارد بازار می‌شوند؛ اگر دقت کرده باشید در هر دوره‌ای رونق مسکن ابتدا از مناطق شمالی و املاک گران‌قیمت شروع شده و پس از مدت کوتاهی به بقیه مناطق تهران و دیگر نقاط کشور تعمیم می‌یابد.

۲- پایین آمدن تعداد متقاضیان مسکن در آینده:

با نگاهی به هرم جمعیتی ایران درمی‌یابیم

است، اصلاً نباید دولت آن را خرج کند. در واقع، اینها ذخایر بانک مرکزی هستند که ریال آن قبلاً به دولت داده شده است. به عبارت دیگر، وقتی نفت را می‌فروشیم، باید قیمت آن را محاسبه کرده و ۱۴٫۵ درصد آن را به وزارت نفت بدهیم و ۳۰ درصد را نیز به صندوق توسعه ملی واریز کنیم؛ مابقی این درآمد متعلق به دولت است که در خارج از کشور می‌ماند و جزء ذخایر کشور است. این پول متعلق به مردم است. من و آقای سیف دوستان قدیمی هستیم، او دوست ۳۰ ساله من است؛ زمانی که من بانک مرکزی بودم، ایشان در بانک‌های دیگر بود و اکنون هم که او رئیس‌کل بانک مرکزی است، من در جای دیگر مشغول به خدمت هستم. راجع به عملکرد هر دو ما در بانک مرکزی، رسانه‌ها باید قضاوت کنند. بهمنی در پاسخ به این پرسش که برای دلارهایی که به مرور آزاد می‌شوند، با اطمینان می‌توان گفت که بانک مرکزی سهم صندوق توسعه ملی و نفت را داده است، تصریح می‌کند: اینها تمام پرداخت شده و این منابع ارزی در خارج کشور، متعلق به همه مردم است که اختیارش به دولت داده شده است. هم‌اکنون هم، هر میزان نفت که می‌فروشیم، ارز آن در خارج کشور است و ممکن است ریال آن را بانک مرکزی به خزانه و دولت تحویل دهد؛ اما اگر هم بخواهیم کالایی را وارد کنیم، پول آن را فیزیکی جابه‌جا نمی‌کنیم، بلکه از حسابی که در خارج کشور داریم، استفاده کرده و از آنجا به فروشنده پرداخت کرده و ریال آن را در داخل از واردکننده می‌گیریم و به خزانه واریز می‌کنیم؛ یعنی این‌طور نیست که در دنیا پول بچرخد و فیزیکی حرکت کند. سوییفت کارش همین است. نقل‌وانتقالات پولی مهم است باید درست انجام شود. رئیس کل پیشین بانک مرکزی معتقد است دلارهای بلوکه‌شده‌ای که پس از آزادی به گفته وزارت امور خارجه به ایران می‌آید، به‌کار بگیریم، بهترین استادان باید در فرودگاه جذب شوند، بهترین صنعتگران باید در فرودگاه جذب شوند؛ خلاصه اینکه فرودگاه تمام عوامل اقتصادی را تحت پوشش خود دارد. مدیرعامل شرکت فرودگاه‌های کشور با بیان اینکه امسال نوسان زیادی تمام سامانه‌های فرسوده را در دستور کار داریم گفت: خرید و عملیاتی‌شدن هواپیمای فلایت‌چک موفقیتی بزرگ برای صنعت هوانوردی کشور است. این هواپیم‌ا که در اوج سخت‌ترین تحریم‌ها خریداری شده، بهترین و به‌روزترین هواپیم‌ا در جهان بوده و از پیشرفته‌ترین پنل F15 نیز برخوردار است. وی اضافه کرد: هم‌اکنون بالغ بر ۷۰ درصد کشورهای جهان، از جمله کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی از همین هواپیم‌ا برای انجام بازرسی‌های پروازی بهره می‌گیرند. وی با اشاره به انتقادات مطرح‌شده درباره خرید هواپیمای فلایت‌چک گفت: اگر بتوانیم هواپیمای دوم را هم به همین قیمت خریداری کنیم، بُرد کرده‌ایم. خرید هواپیمای فلایت‌چک یک خرید استراتژیک بود. مدت‌هاست برای خرید هواپیم‌ا با آمریکا مکاتبه کرده‌ایم، اما می‌گویند مجوز نداریم، به همین دلیل صبر برای خرید هواپیم‌ا بعد از برجام درست نبود.

وی با بیان اینکه سازمان تعاون روستایی نیز بدهی اندکی به شهرداری تهران دارد، اما این بلوک‌های سیمانی ارتباطی با این طلب ندارد، ادامه داد: با وجود اینکه این برخورد شهرداری تهران بابت بانک سپه که سرقفی جداگانه‌ای دارد، صورت گرفته است، با دستور وزیر جهاد کشاورزی دو قطعه زمین ثبتی به ازای مطالبات شهرداری به متولی پایتخت واگذار شده است تا شهرداری طلبش را از این طریق دریافت کرده باشد و به‌زودی این بلوک‌ها از جلوی سازمان برداشته می‌شود. این مقام مسئول با اشاره به اینکه سازمان تعاون روستایی پلمب نشده است و فعالیت اداری و سازمانی در آن جریان دارد، گفت: پیش از این بلوک سیمانی مقابل در بانک سپه قرار داشت، اما حالا آن را روبه‌روی در سازمان قرار دادند که به نظر می‌رسد به این سازمان ارتباطی ندارد و مطالبه شهرداری پرداخت شده و این مشکل نیز حل شده است.

به‌عنوان مثال بانک صادرات املاک مجتمع سپهر الهیه را با قیمت پرتی ۲۳ میلیون تومان برای ارزان‌ترین واحد در نظر گرفته است که با توجه به رکود صنعت ساختمان، قیمت بالایی است.

۴- تسهیلات به کارکنان بانک‌ها:

با توجه به آمار منتشرشده در صورت‌های مالی بانک‌ها، نزدیک به ۵۰ درصد از منابع قرض‌الحسنه بانک‌ها به صورت تسهیلات به کارکنان بانک‌ها با نرخ‌های بسیار پایین و اقساط طولانی‌مدت پرداخت می‌شد. این نوع تسهیلات برای پرسنل بانک از نظر تعداد دفعات دریافت محدودیتی نداشت؛ بنابراین کارکنان بانک‌ها به‌دفعات از تسهیلات مذکور برای خرید مسکن به‌ویژه در محدوده قیمتی متوسط شهر تهران اقدام می‌کردند. براساس بخش‌نامه اخیر بانک مرکزی بانک‌ها مجاز نخواهند بود از محل منابع قرض‌الحسنه به کارکنان خود تسهیلات دهند که این عامل موجب کاهش تقاضای این بخش از متقاضیان مسکن می‌شود.

۵- عرضه زیاد آثارمان‌های نوساز:

آمار نشان‌دهنده این مطلب است که بیشتر شهرها به افق جمعیتی طرح جامع خود نرسیده‌اند. درحالی‌که به کلان‌شهرها خلاف این مسئله رخ داده است. با توجه به نبود تعادل جمعیتی در بیشتر شهرها و رسیدن به تعادل نسبی جمعیتی در کلان‌شهرها این پرسش مطرح است که آیا تولید انبوه مسکن در شهرهای بزرگ اولویت سیاست‌گذاری مسکن است یا خیر؟ با توجه به اینکه برای بیش از ۱۶۶ هزار واحد مسکونی هر متقاضی مسکن وجود ندارد، درحال‌حاضر باید مسئله مسکن را با واقعیت موجود تحلیل کنیم و به این پرسش پاسخ علمی دهیم که آیا رشد شتابان شهرنشینی در ایران وجود دارد و با پاسخ به این پرسش به ثبات و تعادل در سیاست‌گذاری برای شهرنشینی برسیم.

ادامه در صفحه۱۵

خبر

ادامه مذاکره برای خرید «فلایت‌چک» دوم نه دوم آمریکا به ایران

● **تسним:** مدیرعامل شرکت فرودگاه‌های کشور با اشاره به برنامه خرید «فلایت‌چک» دوم از مذاکره با آمریکایی‌ها برای خرید این نوع هواپیمای واریسی پرواز خبر داد و گفت: آمریکایی‌ها می‌گویند برای این کار مجوز نداریم. رحمت‌الله مه‌آبادی با اشاره به اینکه شرکت فرودگاه‌ها یک سازمان راهبردی است، یعنی نواقصی را که در آسمان کشور بروز دهد شناسایی می‌کند، اظهار کرد: چالش‌های زیادی را در آسمان می‌بینیم. ۵۴ نقطه اتصال زمین به آسمان را داریم و مهم‌ترین نقاط زمین در اختیار شرکت فرودگاه‌های کشور است. حدود شش هزار پرسنل در ۵۴ نقطه کشور پراکنده هستند. قوانین ملی و استانداردهای بین‌المللی در این شرکت حاکم است. مه‌آبادی با بیان اینکه مدیریت در این شرکت مدیریت بحران است، گفت: این سازمان خاص است و شما اگر بخواهید عدالت جغرافیایی ایجاد کنید، باید از طریق فرودگاه ایجاد کنید. اگر خواهیم توسعه درمانی داشته باشیم، باید بهترین پزشکان را به کار بگیریم، بهترین استادان باید در فرودگاه جذب شوند، بهترین صنعتگران باید در فرودگاه جذب شوند؛ خلاصه اینکه فرودگاه تمام عوامل اقتصادی را تحت پوشش خود دارد. مدیرعامل شرکت فرودگاه‌های کشور با بیان اینکه امسال نوسان زیادی تمام سامانه‌های فرسوده را در دستور کار داریم گفت: خرید و عملیاتی‌شدن هواپیمای فلایت‌چک موفقیتی بزرگ برای صنعت هوانوردی کشور است. این هواپیم‌ا که در اوج سخت‌ترین تحریم‌ها خریداری شده، بهترین و به‌روزترین هواپیم‌ا در جهان بوده و از پیشرفته‌ترین پنل F15 نیز برخوردار است. وی اضافه کرد: هم‌اکنون بالغ بر ۷۰ درصد کشورهای جهان، از جمله کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی از همین هواپیم‌ا برای انجام بازرسی‌های پروازی بهره می‌گیرند. وی با اشاره به انتقادات مطرح‌شده درباره خرید هواپیمای فلایت‌چک گفت: اگر بتوانیم هواپیمای دوم را هم به همین قیمت خریداری کنیم، بُرد کرده‌ایم. خرید هواپیمای فلایت‌چک یک خرید استراتژیک بود. مدت‌هاست برای خرید هواپیم‌ا با آمریکا مکاتبه کرده‌ایم، اما می‌گویند مجوز نداریم، به همین دلیل صبر برای خرید هواپیم‌ا بعد از برجام درست نبود.

بانک مسکن سود تسهیلات حساب‌های پس‌انداز جوانان را به ۹ درصد کاهش داد

● **بانک مسکن** نرخ سود تسهیلات حساب‌های پس‌انداز مسکن جوانان را با دو درصد کاهش از ۱۱ به ۹ درصد رساند. به گزارش روابط‌عمومی بانک مسکن، براساس این مصوبه، قراردادهای تسهیلاتی موضوعه که از تاریخ ۲۲ آبان‌ماه منعقد و ثبت قطعی قرارداد می‌شوند مشمول نرخ سود ۹ درصد خواهند شد. هدف اصلی نرخ پس‌انداز مسکن جوانان، برنامه‌ریزی بلندمدت برای خانه‌دارشدن افراد است و متقاضیان می‌توانند با واریز مبالغ به صورت ماهانه، سالانه یا یکجا حداقل پس از پنج سال و حداکثر پس از ۱۵ سال نسبت به دریافت تسهیلات خرید و احداث مسکن اقدام کنند. براساس این گزارش، براساس مصوبه هیأت‌مدیره بانک مسکن، سقف تسهیلات حساب پس‌انداز مسکن جوانان برای حساب‌های افتتاحی سال ۱۳۹۵ در پایان سال پنجم در شهر تهران به ۶۰۰ میلیون ریال (۶۰ میلیون تومان)، شهرهای بزرگ (کرج، مشهد، تبریز، اصفهان، اهواز، قم و شیراز) به ۵۷۰ میلیون ریال (۵۷ میلیون تومان) و در سایر شهرها به ۵۴۰ میلیون ریال (۵۴ میلیون تومان) افزایش یافت. همچنین سقف این تسهیلات در پایان سال دهم در شهر تهران ۸۵۰ میلیون ریال (۸۵ میلیون تومان)، شهرهای بزرگ ۷۶۰ میلیون ریال (۷۶ میلیون تومان) و در سایر شهرها ۷۰۰ میلیون ریال (۷۰ میلیون تومان) تعیین شد.

ابلاغ مصوبه نحوه تسویه بدهی سازمان تأمین اجتماعی

● **معاون اول رئیس‌جمهوری** تصویب‌نامه‌ی هیأت وزیران در خصوص بدهی سازمان تأمین اجتماعی به دولت بابت خرید سهام شرکت‌های ذوب‌آهن اصفهان و هلدینگ خلیج فارس را به وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی ابلاغ کرد. متن مصوبه هیأت وزیران به شرح زیر است:
بدهی سازمان تأمین اجتماعی به دولت بابت خرید سهام شرکت ذوب‌آهن اصفهان و خرید سهام شرکت هلدینگ خلیج فارس از طریق شرکت سرمایه‌گذاری نفت و گاز و پتروشیمی تأمین، به میزان مورد تأیید سازمان خصوصی‌سازی، از طریق صدور اوراق تسویه خزانه از محل مطالبات قطعی‌شده تا پایان سال ۱۳۹۳ سازمان تأمین اجتماعی از دولت (به میزان مورد تأیید سازمان حسابرسی) قابل‌تسویه است.